

РЕШЕНИЕ

№ 594

гр. София, 14.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, VII ПЪРВОИНСТАНЦИОНЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Дора Д. Михайлова

при участието на секретаря Цветанка П. Младенова Павлова
в присъствието на прокурора Р. М.
като разгледа докладваното от Дора Д. Михайлова Гражданско дело №
20231800100256 по описа за 2023 година

Съдът е сезиран с предявени от Е. Д. Д. срещу С. г. с., О.с. – П., С. а. с. и ВКС на Р Б. искове с правно основание чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Ищцата твърди, че в периода 20.01.2015 г. – 08.04.2022 г. търпяла неимуществени вреди поради нарушаване на правото ѝ на разглеждане и решаване в разумен срок на производството, образувано по депозираната на 20.01.2015 г. пред СГС искова молба - гр. д. № 829/2015 по описа на СГС. На 20.01.2015 г. тя подала пред СГС искова молба, с която срещу ответниците СРС, СГС и ВКС предявила иск за заплащане на основание чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ на обезщетение за неимуществени вреди поради нарушаване на правото ѝ на разглеждане и решаване в разумен срок на гр. д. № 1 400/2003 г. по описа на СРС, предмет на което бил иск за лишаване на бившия ѝ съпруг от родителски права. На 21.01.2015 г. било образувано гр. д. № 829/2015 г. по описа на СГС, по което с определение от 27.01.2015 г. определеният за докладчик съдия се отвел, тъй като ответник по делото е именно СГС. В периода от 28.01.2015 г. до 30.11.2018 г. по същата причина се отвели от разглеждане на делото останалите 144 съдии.

С определение от 30.11.2018 г. на изпълняващия длъжността „заместник-председател на СГС“ било постановено делото да се

изпрати на С. а. с. за определяне на друг, равен по степен съд, компетентен да го разгледа.

С определение № 145/16.01.2019 г., постановено по ч. гр. д. № 5 968/2018 г. по описа на САС, продължителността на което била 1 месец и 12 дни, делото било изпратено за разглеждане от О.с. – П., където било образувано на 22.01.2019 г. под № 41/2019 година. Приемайки, че предявеният иск е недопустим, съдът върнал исковата молба и прекратил производството по делото на основание чл. 130 ГПК.

На 10.05.2019 г. ищцата депозирала частна жалба срещу това определение, като след администрирането ѝ делото било изпратено на САС на 10.06.2019 година. На 12.06.2019 г. по тази частна жалба било образувано ч. гр. д. № 2 870/2019 г. по описа на САС, приключило след 6 месеца и 25 дни с Определение № 12/06.01.2020 г., с което прекратителното определение на ОС – П. било отменено, а делото – върнато за продължаване на съдопроизводствените действия. С разпореждане от 20.01.2020 г. по гр. д. № 41/2019 г. исковата молба е оставена без движение с указания до ищеца, изпълними в 1 – седмичен срок от съобщението, връчено на страната на 17.02.2020 година. С молба от 25.02.2020 г. ищцата изпълнила дадените ѝ указания, като съдът разпоредил същия ден препис от исковата молба и приложенията към нея да се връчат на ответниците за писмен отговор по реда на чл. 131 ГПК. Съобщението, изпратено до СРС, е върнато в цялост по делото с отбелязване от 04.03.2020 г., че съдът е с нов адрес. На 09.03.2020 г. е изпратено ново съобщение до ответника СРС, връчено едва на 18.05.2020 година. Книжата били връчени за писмен отговор на СГС на 09.03.2020 г., а на ВКС – на 10.03.2020 г., като те депозирали отговори, както следва: ВКС - на 19.05.2020 г., СГС – на 01.06.2020 г., а СРС – на 24.06.2020 година. С определение, постановено по реда на чл. 140 ГПК, от 03.07.2020 г. съдът насрочил първото по делото заседание за 19.08.2020 г., произнасяйки се по доказателствените искания на страните. В проведеното на 19.08.2020 г. първо по делото заседание били събрани гласни доказателства чрез разпит на двама свидетели, приети били писмени доказателства, допуснато било увеличение на иска, като по направено в съдебното заседание искане от ищеца съдът допуснал изслушване на съдебно-психологична експертиза и отложил разглеждането на делото за 23.09.2020 година. Заключение по допуснатата СПЕ било депозирано, извън срока по чл. 199 ГПК, а именно на 16.09.2020 г., поради което делото било отложено за 07.10.2020 г., когато съдът приел писмени

доказателства от ищцата, приел заключението на вещото лице и след разпит на свидетел приключил съдебното дирене. С Решение № 260108/23.11.2020 г., постановено по гр. д. № 41/2019 г. по описа на ОС – П., продължило 1 година, 10 месеца и 1 ден и развило се в три открити съдебни заседания, предявените иски били отхвърлени.

На 10.12.2020 г. ищцата депозирала въззивна жалба срещу решението, която с разпореждане от 01.01.2021 г. била оставена без движение. Съобщението за това било връчено на ищцата на 22.01.2021 г. и тя изпълнила указанията на съда на 27.01.2021 г., когато било разпоредено преписи от въззивната жалба да се връчат на насрещната страна за отговор. Преписи от съдебното решение били връчени на СРС на 03.02.2021 г., на СГС и ВКС на 02.02.2021 г., а на ОП – Перник на 29.01.2021 година. Отговори на въззивната жалба постъпили, както следва – от СРС на 10.02.2021 г., от СГС на 15.02.2021 г., а от ВКС на 17.02.2021 година. На 18.02.2021 г. делото било изпратено на САС.

По въззивната жалба на ищцата на 23.02.2021 г. било образувано в. гр. д. № 552/2021 г. по описа на САС, насрочено с разпореждане от 03.03.2021 г. за разглеждане в открито съдебно заседание на 15.04.2021 г., когато след изслушване становищата на страните е даден ход на устните състезания. С Решение № 951/09.08.2021 г. по в. гр. д. № 552/2021 г. по описа на САС, развило се в едно открито съдебно заседание и продължило общо 5 месеца и 17 дни, въззивният съд, който не спазил срока по чл. 235, ал. 5 ГПК, отменил частично обжалваното решение, като уважил част от претенцията на ищцата – ответниците С. р. с., С. г. с. и В. к. с. били осъдени да заплатят солидарно на ищцата сумата от 12 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от нарушение на правото на разглеждане и решаване на гр. д. № 1400/2003 г. по описа на СРС в разумен срок съгласно чл. 6, § 1 от КЗПЧОС (Решение № 260108 от 23.12.2020 г., постановено по гр. д. № 41/2019 г. на ПОС, в останалата му обжалвана част било потвърдено).

На 07.09.2021 г. срещу осъдителната част от решението касационна жалба депозирал СГС, на 16.09.2021 г. ищцата депозирала касационна жалба срещу решението на въззивния съд, а на 20.09.2021 г. срещу осъдителната част от решението касационна жалба депозирал и СРС. След администриране на касационните жалби делото изпратено на ВКС на 05.11.2021 г., като на 10.11.2021 г. било образувано гр. д. № 4479/2021 г. по описа на ВКС, I V ГО.

С Определение № 259/08.04.2022 г. по гр. д. № 4479/2021 г. по

описа на ВКС, IV ГО, продължило 4 месеца и 29 дни, въззивното решение на САС не било допуснато до касационно обжалване. Така общата продължителност на производството, което не се отличавало с каквато и да е правна и фактическа сложност – събрани били само писмени доказателства, изслушани били двама свидетели и едно вещо лице, била 7 години, 2 месеца и 19 дни - от 20.01.2015 г. до 08.04.2022 година. Нито ищцата, нито процесуалният ѝ представител допринесли със свои действия за забавяне на производството.

На 26.09.2022 г. състав на Инспектората към ВСС съставил констативен протокол, с който било установено, че е налице забава на производството от СГС и ОС – П.. С писмо изх. № ...../..... г. на Министерство на правосъдието до ищцата е предложено изплащане на обезщетение в размер на 1 900 лева, тъй като времетраенето на производството е надхвърлило разумния срок. Посоченият размер на обезщетение бил недостатъчен да компенсира притесненията и чувството на неудовлетвореност, безнадеждност, малоценност и несправедливост, което забавянето на делото причинило на ищцата. Тя повече от 20 години била страна по съдебни спорове – първоначално като ищец по дело за лишаване на бившия си съпруг от родителски права, продължило почти 12 години, а след това като ищец по дело за присъждане на обезщетение от държавата за забавянето на това производство по лишаване от родителски права, продължило над 7 години. Счита за абсурден извода на Инспектората към ВСС, че сама била пропуснала възможността за ускоряване производството по делото, уредена в чл. 255 ГПК, пред угрозата да бъде постановен акт, отхвърлящ претенциите ѝ. Чувството за липса на справедливост и доверие в съдебната система, притесненията ѝ и чувството на неудовлетвореност, безнадеждност, малоценност и несправедливост, породени от забавянето на делото, се явили предпоставка за развитие на заболявания у ищцата – гинекологични, неврологични и кардиологични проблеми, нарушения в УНГ, хормонални нарушения, кръвоизливи в окото. Сънят ѝ бил нарушен от непрестанния стрес и притеснения заради забавянето на производството. Моли съда да постанови решение, с което солидарно да осъди ответниците да ѝ заплатят обезщетение за тези нематериални вреди, описани горе, в размер на 370 000 лева, ведно със законната лихва от предявяване на иска до окончателното изплащане на дълга.

Забавянето на производството по депозираната на 20.01.2015 г. пред СГС искова молба причинило на ищцата и имуществени вреди в

размер на 15 804 лева, изразяващи се в индекса на ръста на потребителските цени за периода от м. януари 2015 г., когато ищцата депозирала тази искова молба, до 19.07.2022 г., когато фактически ѝ било изплатено присъденото по забавеното производство обезщетение от 12 000 лева. Счита, че това обезщетение от 12 000 лева всъщност не репарирало вредите, които търпяла от нарушаване на правото ѝ на разглеждане и решаване в разумен срок на гр. д. № 1 400/2003 г. по описа на СРС, защото покупателната стойност на присъдените ѝ 12 000 лева била една към 20.01.2015 г., а към 19.07.2022 г. – много по ниска (уточнение на иска в молба от 09.05.2023 г.).

В случай, че съдът отхвърли този иск за имуществени вреди, моли съда да осъди ответниците СГС и ВКС да ѝ заплатят солидарно на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата от 9 129 лева – имуществени вреди, изразяващи се в размера на законната лихва върху присъденото с решението по в. гр. д. № 552/2021 г. по описа на САС обезщетение от 12 000 лева за периода от 20.01.2015 г. до 19.07.2022 година.

Ответникът ВКС на Р Б. в подадения в срока и по реда на чл. 131 ГПК писмен отговор оспорва исковете. Счита, че не е налице виновно поведение от страна на ответниците за забавяне производството по делото. Причина за забавяне на делото пред СГС било обстоятелството, че именно СГС бил ответник по исковете, а отвеждането на съдиите, които правораздавали в този съд, било наложително, за да се избегне всякакво съмнение относно обективността и безпристрастността им. Счита, че не е налице основание за ангажиране отговорността на ОС – П. и САС, тъй като дължимите процесуалния действия съдът извършвал ритмично, своевременно, провел е открити заседания дори през периода на съдебната ваканция, без делото да попада в изключенията на чл. 329 ЗСВ, а част от исковия период съвпадала с обявеното в страна извънредно положение. Забавяне на производството пред ВКС не било налице, тъй като делото е образувано два дни след постъпването му в съда, а след проведеното на 05.04.2021 закрито заседание съдът обявил определението по чл. 288 ГПК в тридневен срок, а именно на 08.04.2021 година. Оспорва ищцата да е търпяла описаните в исковата молба неимуществени вреди, още повече, че предметът на забавеното според твърденията ѝ производство не е със съществен за нея интерес. Счита, при условията на евентуалност, че, пропускайки възможността на чл. 255 ГПК, тя е допринесла за забавянето на делото. Оспорва ищцата да е търпяла имуществените вреди, описани в исковата молба, като последица от забавянето на процесното производство.

Ответникът СГС в подадения в срока и по реда на чл. 131 ГПК писмен отговор оспорва исковете. Счита, че не е налице виновно поведение от страна на ответниците за забавяне производството по делото. Причина за забавяне на делото пред СГС било обстоятелството, че именно СГС бил ответник по исковете, а отвеждането на съдиите, правораздавали в този съд, което се извършвало своевременно, през кратки интервали от време, било гаранция на правото по чл. 6, пар. 1 ЕКЗПЧОС. От значение бил и фактът, че СГС е най-големият съд в страната и щатната численост на съдиите предопределяла времетраенето на този процес обективно. Счита, че не е налице основание за ангажиране отговорността на ОС – П., тъй като дължимите процесуалния действия съдът извършвал ритмично, своевременно, провел е открити заседания дори през периода на съдебната ваканция, без делото да попада в изключенията на чл. 329 ЗСВ, а част от исковият период съвпадала с обявеното в страна извънредно положение. Позовава се на бездействие на ищцата по отношение на възможността по чл. 255 ГПК, както и на факта, че исковата молба била нередовна, което обусловило оставяне на производството по делото без движение. Оспорва ищцата да е търпяла описаните в исковата молба неимуществени вреди именно от производството по депозираната на 20.01.2015 г. искова молба, тъй като тя е била ищец и по други съдебни производства с много по-значим за правната ѝ сфера интерес, а при условията на евентуалност счита претендирания размер на обезщетението за прекомерен. Оспорва исковете за имуществени вреди, като счита главният за недопустим, а при условията на евентуалност за неоснователен, навеждайки и възражение за изтекла погасителна давност. Счита, че законна лихва върху главниците не се дължи, тъй като претенцията на ищцата за обезщетение е била уважена, като ѝ е предложено споразумение, което тя не е приела и поради това не е получила сумата от 1 900 лева, т. е. поставила се е в забава като кредитор и така е освободила длъжника от неговата забава. Ето защо моли исковете да бъдат отхвърлени. Претендира присъждане на разноските по делото.

Ответникът САС в подадения в срока и по реда на чл. 131 ГПК писмен отговор оспорва исковете. Счита, че не е налице надвишаване на разумния срок за разглеждане и решаване на спора, образуван по депозираната пред СГС на 20.01.2015 г. искова молба. Причина за продължителността на производството пред СГС било обстоятелството, че именно СГС бил ответник по исковете, а отвеждането на съдиите, правораздавали в този съд, което се

извършвало своевременно, през кратки интервали от време, било гаранция на правото по чл. 6, пар. 1 ЕКЗПЧОС. От значение бил и фактът, че СГС е най-големият съд в страната и щатната численост на съдиите предопределяла времетраенето на този процес обективно - отводите на всички 177 съдии са били постановени в рамките на 184 седмици. Счита, че не е налице основание за ангажиране и отговорността на ОС – П., САС и ВКС, тъй като дължимите процесуални действия съдът извършвал ритмично, своевременно. Инстанциите по същество провели открити заседания, част от тях дори през периода на съдебната ваканция, без делото да попада в изключенията на чл. 329 ЗСВ, а част от исковият период съвпадала с обявеното в страна извънредно положение. Познава се на бездействие на ищцата по отношение на възможността по чл. 255 ГПК, както и на факта, че исковата молба била нередовна, което обусловило оставяне на производството по делото без движение. Оспорва ищцата да е търпяла описаните в исковата молба неимуществени, а при условията на евентуалност счита претендирания размер на обезщетението за прекомерен. Оспорва исковете за имуществени вреди, като счита главният за недопустим, а при условията на евентуалност за неоснователен, навеждайки и възражение за изтекла погасителна давност. Счита, че искът за присъждане на обезщетение в размер на 15 804 лева е недопустим, защото цели всъщност пререшаване на спора за размера на обезщетението по забавеното според ищцата дело, образувано през 2003 г., който е разрешен със сила на пресъдено нещо. Претендира присъждане на разноските по делото.

Ответникът О. с.- П. в подадения в срока и по реда на чл. 131 ГПК писмен отговор оспорва исковете. Счита, че не е налице забавяне на производството пред ОС – П., по което всички съдопроизводствени действия съдията извършвал експедитивно, срочно, ритмично и добросъвестно. Оспорва ищцата да е търпяла описаните в исковата молба неимуществени вреди именно от производството по депозираната на 20.01.2015 г. искова молба, тъй като тя е била ищец и по други съдебни производства с много по-значим за правната ѝ сфера интерес, а при условията на евентуалност счита претендирания размер на обезщетението за прекомерен. Оспорва исковете за имуществени вреди. Моли исковете да бъдат отхвърлени.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства по реда на чл. 235 ГПК намира за установено от фактическа страна следното.

Страните не спорят относно продължителността на производството, от забавянето на което ищцата твърди да е претърпяла вредите, за които претендира обезщетение.

От приложеното към настоящото дело гр. д. № 41/2019 г. по описа на ОС – П. и приложените към него дела по описа на СГС, САС и ВКС, се установява, че на 20.01.2015 г. ищцата депозирала пред СГС искова молба (по която на следващия ден било образувано гр. д. № 829/2015 по описа на СГС), с която срещу ответниците СРС, СГС и ВКС предявила иск за заплащане на основание чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ на обезщетение за неимуществени вреди поради нарушаване на правото ѝ на разглеждане и решаване в разумен срок на гр. д. № 1 400/2003 г. по описа на СРС, предмет на което бил иск за лишаване на бившия ѝ съпруг от родителски права.

С определение от 27.01.2015 г. определеният за докладчик съдия се отвел, тъй като ответник по делото е именно СГС. В периода от 28.01.2015 г. до 30.11.2018 г. по същата причина се отвели от разглеждане на делото останалите 144 съдии при СГС.

С разпореждане от 30.11.2018 г. на изпълняващия функциите „заместник-председател на СГС“ било постановено делото да се изпрати на С. а. с. за определяне на друг, равен по степен съд, компетентен да го разгледа.

С определение № 145/16.01.2019 г., постановено по ч. гр. д. № 5 968/2018 г. по описа на САС, продължителността на което е общо 1 месец и 12 дни, делото е изпратено за разглеждане от О.с. – П., където било образувано на 22.01.2019 г. под № 41/2019 година.

Приемайки, че предявеният иск е недопустим, съдът върнал исковата молба и прекратил производството по делото на основание чл. 130 ГПК с определение, постановено на 28.01.2019 г., седмица след образуването му.

На 10.05.2019 г. ищцата депозирала частна жалба срещу това определение, като след администрирането ѝ делото било изпратено на САС на 10.06.2019 година. На 12.06.2019 г. по тази частна жалба било образувано ч. гр. д. № 2 870/2019 г. по описа на САС, приключило след 6 месеца и 25 дни с Определение № 12/06.01.2020 г., с което прекратителното определение на ОС – П. било отменено, а делото – върнато за продължаване на съдопроизводствените действия.

С Разпореждане № 49 от 20.01.2020 г. по гр. д. № 41/2019 г. исковата молба е оставена без движение с указания до ищеца, изпълними в 1 – седмичен срок от съобщението, връчено на страната

на 17.02.2020 година. С молба от 25.02.2020 г. ищцата изпълнила дадените ѝ указания, като съдът разпоредил същия ден препис от исковата молба и приложенията към нея да се връчат на ответниците за писмен отговор по реда на чл. 131 ГПК.

Съобщението, изпратено до СРС, е върнато в цялост по делото с отбелязване от 04.03.2020 г., че съдът е с нов адрес – гр. София, бул. „Цар Борис III“ № 54. На 09.03.2020 г. е изпратено ново съобщение до ответника СРС, връчено на 18.05.2020 година. Книжата били връчени за писмен отговор на СГС на 09.03.2020 г., а на ВКС – на 10.03.2020 г., като те депозирали отговори, както следва: ВКС - на 19.05.2020 г., СГС – на 01.06.2020 г., а СРС – на 24.06.2020 година.

С определение № 260008, постановено по реда на чл. 140 ГПК, от 03.07.2020 г. съдът насрочил първото по делото заседание за 19.08.2020 г., произнасяйки се по доказателствените искания на страните.

В проведеното на 19.08.2020 г. първо по делото заседание били събрани гласни доказателства чрез разпит на двама свидетели, приети били писмени доказателства, допуснато било увеличение на иска, като по направено в съдебното заседание искане от ищеца съдът допуснал изслушване на съдебно-психологична експертиза и отложил разглеждането на делото за 23.09.2020 година.

Заклучението по допуснатата СПЕ било депозирано, извън срока по чл. 199 ГПК, а именно на 16.09.2020 г., поради което делото било отложено за 07.10.2020 г., когато съдът приел писмени доказателства от ищцата, приел заключението на вещото лице и след разпит на свидетел приключил съдебното дирене.

С Решение № 260108/23.11.2020 г., постановено по гр. д. № 41/2019 г. по описа на ОС – П., продължило 1 година, 10 месеца и 1 ден и развило се в три открити съдебни заседания, предявените искове били отхвърлени.

На 30.12.2020 г. ищцата депозирала въззивна жалба срещу решението, която с разпореждане от 05.01.2021 г. била оставена без движение. Съобщението за това било връчено на ищцата на 22.01.2021 г. и тя изпълнила указанията на съда на 27.01.2021 г., когато било разпоредено преписи от въззивната жалба да се връчат на насрещната страна за отговор. Преписи от съдебното решение били връчени на СРС на 03.02.2021 г., на СГС и ВКС на 02.02.2021 г., а на ОП – Перник на 29.01.2021 година. Отговори на въззивната жалба постъпили, както следва – от СРС на 10.02.2021 г., от СГС на

15.02.2021 г., а от ВКС на 17.02.2021 година. На 18.02.2021 г. делото било изпратено на САС.

По въззивната жалба на ищцата на 23.02.2021 г. било образувано в. гр. д. № 552/2021 г. по описа на САС, насрочено с разпореждане от 03.03.2021 г. за разглеждане в открито съдебно заседание на 15.04.2021 г., когато след изслушване становищата на страните е даден ход на устните състезания.

С Решение № 951/09.08.2021 г. по в. гр. д. № 552/2021 г. по описа на САС, развило се в едно отрито съдебно заседание и продължило общо 5 месеца и 17 дни, въззивният съд отменил частично обжалваното решение, като уважил част от претенцията на ищцата - ответниците С. р. с., С. г. с. и В. к. с. били осъдени да заплатят солидарно на ищцата сумата от 12 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от нарушение на правото на разглеждане и решаване на гр. д. № 1400/2003 г. по описа на СРС в разумен срок съгласно чл. 6, § 1 от КЗПЧОС (Решение № 260108 от 23.12.2020 г., постановено по гр. д. № 41/2019 г. на ПОС, в останалата му обжалвана част е потвърдено).

На 07.09.2021 г. срещу осъдителната част от решението касационна жалба депозирал СГС, на 16.09.2021 г. ищцата депозирала касационна жалба срещу решението на въззивния съд, а на 20.09.2021 г. срещу осъдителната част от решението касационна жалба депозирал и СРС. След администриране на касационните жалби делото е изпратено на ВКС на 05.11.2021 г., като на 10.11.2021 г. било образувано гр. д. № 4479/2021 г. по описа на ВКС, I V ГО.

С Определение № 259/08.04.2022 г. по гр. д. № 4479/2021 г. по описа на ВКС, IV ГО, продължило 4 месеца и 29 дни, въззивното решение на САС не било допуснато до касационно обжалване.

На 26.09.2022 г. състав на Инспектората към ВСС съставил констативен протокол, с който е установено, че е налице забава на производството от СГС и ОС – П..

С писмо изх. № ...../..... г. на Министерство на правосъдието до ищцата е предложено изплащане на обезщетение в размер на 1 900 лева, тъй като времетраенето на производството е надхвърлило разумния срок.

От показанията на свидетелите А. и Д., които съдят като безпротиворечиви и логични кредитира, се установяват следните правнорелевантни факти - че ищцата изпитвала гняв и притеснения от забавяне на делото, касаещо претенция за обезвреда за вреди от бавно

правосъдие по повод спор между ищцата и бившия ѝ съпруг. Ищцата изгубила вяра в правосъдието, което без причина не получила навреме. Като последица от това ограничила общуването си с външния свят. По време на процеса ищцата се оплаквала от високо кръвно налягане, панически атаки и общо неразположение, като постъпила и в болница.

От заключението към съдебнопсихологическата експертиза, изготвено от вещото лице З. – С. след беседа с ищцата и преглед на медицинска документация, което съдът като компетентно изготвено кредитира изцяло, и устните разяснения на вещото лице в проведеното на 22.11.2023 г. открито съдебно заседание се установява, че продължителността на производството по гр. д. № 41/2019 г. по описа на ОС – П. се е отразило негативно на емоционалното състояние на ищцата, в която към момента на изследването доминирали чувства на негодувание, възмущение, гняв, ощететеност и понесена несправедливост. През 2019 г. ищцата е диагностицирана с паническо (тревожно разстройство) в резултат на стросогенни събития от служебен характер. При беседата с вещото лице последното е констатирало високо невротично ниво у ищцата – емоционална лабилност, потиснатост, напрежение, безпокойство, тревожност, депресивност. Съгласно заключението воденото в периода 2015 г. – 2022 г. съдебно производство е предизвикало негативни емоции у ищцата, но интензивността им не може да бъде изведена единствено от продължителността на делото, за забавянето на което се търси обезщетение в настоящия процес, тъй като при беседата ищцата споделила за съпътстващи живота ѝ травматични обстоятелства – преживяно насилие от брачен партньор, здравословни проблеми с детето ѝ, трудности при отглеждане на двете ѝ деца, служебни неблагоприятия, като вещото лице обосновава и извод за характерови особености, водещи до затруднения в личната и социалната адаптация на ищцата.

Представената от ищцата медицинска документация самостоятелно съдът не обсъжда, тъй като тя е от значение само за вещото лице, което е работило по нея.

При тези факти от правна страна съдът прие следното.

Исковете на ищеца се основават на твърдения за причинени неимуществени и имуществени вреди от незаконни актове и действия на държавни органи и длъжностни лица. За подобни вреди отговорност носи държавата съгласно общия принцип на чл. 7 от Конституцията, чиито норми имат непосредствено действие - чл. 5, ал.

2. Отговорността е имуществена, като целта на разпоредбата е да очертае най-общо основанието и да посочи в чия правна сфера и в чий имуществен патримониум настъпва задължението за обезвреда- този на държавата.

До датата на влизане в сила на ЗИД на ЗОДОВ с ДВ, бр. 98 от 11.12.2012 г., този иск се основава на прякото действие на Конституцията на Република България и КЗПЧОС (чл. 5, ал. 2 и 4 от Конституцията на Република България) и се разглежда по общия исков ред. С включването на чл. 2б в обхвата на ЗОДОВ този иск се основава на специалния закон и се разглежда по особения ред, предвиден в него.

Всеки национален съд на държавите – страни по КЗПЧОС, е национален съд по смисъла на чл. 13 КЗПЧОС и като такъв е длъжен да разгледа всяко дело в защита на право, което КЗПЧОС признава, включително и на българските граждани. Разглеждането и решаването на делото в разумен срок от независим и безпристрастен съд е такова право – чл. 6, § 1 КЗПЧОС. Когато са налице предпоставките отговорността на държавата да бъде реализирана чрез иск, тя се представлява от процесуален субституент – едно или повече съдилища, в които е разглеждано делото, чието разглеждане се претендира да е забавено, като е без значение пред кое от инстанционните съдилища се претендира да е осъществено забавянето. Държавата отговаря за забавянето на разглеждането и решаването на делото от предявяването на иска до влизането в сила на решението, като спазването или неспазването на инструктивните срокове за извършване на отделните съдопроизводствени действия, е без значение. Релевантна е общата продължителност на делото с оглед неговата фактическа и правна сложност. На установяване подлежат отделните забавяния и причината, която ги е предизвикала, доколкото държавата отговаря за всички забавяния (включително действия и бездействия на съда, на другите участници в производството, на съдебни служители, пренатовареност на съда и др.), които са въвн от дължащите се на поведението на претендиращата обезщетение страна, защото е длъжна да установи правила, както и спазването им, за да бъдат осуетявани последиците от недобросъвестно упражняване на права и недобросъвестно изпълняване на задължения. Отговорността на държавата не е обусловена от това дали лицата от състава на съдебните органи са виновни и дали те са нарушили съществуващите правила, или са ги спазили стриктно, но въпреки това е налице забавяне над разумния срок (решение № 30 от 7.05.2019 г. на ВКС по

гр. д. № 2125/2018 г., III г. о., ГК).

Допустимостта на предявения иск е обусловена от изискването за изчерпване на административната процедура за обезщетение на вредите по реда на глава трета "а" от ЗСВ и липсата на постигнато споразумение – арг. чл. 8, ал. 2 ЗОДОВ (абсолютна процесуална предпоставка). В случая тези предпоставки за налице.

Основателността на предявения иск предполага кумулативната наличност на следните юридически факти: 1/. да е нарушено правото на ищеца за разглеждане и решаване в разумен срок на процесното гражданско дело; 2/. да е претърпял твърдените неимуществени и имуществени вреди (установен размер на имуществените вреди) и 3/. между бездействието на правозащитния орган и неблагоприятните неимуществени последици (вредите) да е налице причинно-следствена връзка.

Елементите от горепосочения фактически състав трябва да се установят при условията на пълно и главно доказване от ищеца – чл. 154, ал. 1 ГПК.

Правният характер на разумното разглеждане и разрешаване на делото е принцип на трите вида процес – граждански, наказателен и административен. Освен като принцип разумният срок за разглеждане и решаване на делата е и субективно право на физическите и юридическите лица, установено в чл. 6, § 1 КЗПЧОС (посочената норма установява генерални изисквания за всеки съдебен процес, при спазването на които се счита, че този процес е справедлив), а след това и във вътрешните законови актове – чл. 60а ЗСВ и чл. 2б ЗОДОВ. Това право подчертава важността на правораздаването без забавяния, които могат да застрашат неговата ефективност и надеждност, както и съблюдаването на правовия ред (Ботаци срещу Италия, Решение от 28 юли 1999 г.).

Критериите, въз основа на които съдът прави преценката си дали е допуснато нарушение са посочени примерно в закона – чл. 2б, ал. 2 ЗОДОВ, като са приложими стандартите, установени в практиката на Европейския съд по правата на човека /ЕСПЧ/, а именно: 1/. общата продължителност и предмета на производството, неговата фактическа и правна сложност; 2/. поведението на страните и на техните процесуални и законни представители; 3/. поведението на останалите участници в процеса; 4/. поведението на компетентните органи и 5/. други факти, които имат значение за правилното решаване на спора, в т. ч. значението на делото за заинтересованото лице (виж. Решенията на ЕСПЧ по делото Димитров и Хамънов срещу България от 10 май

2011 г.). Преценката дали е спазено изискването за разумен срок се извършва с оглед обстоятелствата по делото, като се търси баланс между интересите на лицето възможно най-бързо да получи решение и необходимостта от внимателно проучване и правилно провеждане на съдебното производство. ЕСПЧ е определил като важни няколко фактора, за да се реши дали делото е сложно: естеството на фактите, които следва да бъдат установени, нуждата да се получат документи по делото (включително и от чужбина), съединяването на делото с други дела, необходимостта от ползване на специални знания и назначаване на съдебни експертизи, обем на доказателствата и пр. От значение е и поведението на сезирания съда и на съответните власти, както и значението на делото за жалбоподателя. При преценката на поведението на компетентните органи голямо значение имат усилията им за ускоряване на производството – съдебните органи са тези, от които се очаква да следят всички участници в производството, да полагат максимални усилия за предотвратяване на ненужно забавяне. Отделно от това и с оглед практиката на ЕСПЧ (напр. *Salesi v. Italy*, 1993) следва да се посочи, че съгласно чл. 1 КЗПЧОС държавите-членки са длъжни да организират правните си системи по начин, който да гарантира спазването на чл. 6 КЗПЧОС, като позоваването на финансови или практически затруднения не може да оправдае неизпълнението на изискванията на чл. 6 КЗПЧОС.

Началният момент, от който се претендират вредите, съвпада с датата, на която спорът е отнесен пред съда. Фактите, които страната е твърдяла да са правопораждащи претенцията ѝ по гр. д. № 41/2019 г. по описа на ОС - Перник, са били лесно установими, като и извод за правна сложност на делото е изключен.

В случая съдът приема, че правото на ищеца за разглеждане и решаване в разумен срок на процесното гражданско дело е нарушено за част от посочения в исковата молба период, а именно за времето от 20.01.2015 г. до 30.11.2018 г., когато са постановени отводите на съдиите при С. г. с.. Ето защо предявеният срещу този ответник иск за неимуществени вреди е основателен. Безспорно е, че непосредствената причина за забавяне на делото пред СГС е обстоятелството, че именно СГС е бил ответник по исковете на Е. Д., че отвеждането на съдиите, правораздавали в този съд в изследвания момент, се е извършвало своевременно, през кратки интервали от време, както и че СГС е най-големият съд в страната и щатната численост на съдиите предопределя обективно времетраенето на този процес. Независимо от това, отговорността на СГС следва бъде

ангажирана, тъй като, както бе посочено и по-горе, държавата е длъжна да организира правораздавателната система по начин, че да не засяга правата на гражданите. При липса на каквато и да е фактическа и правна сложност на делото и при безспорния факт, че с поведението си ищцата не е допринесла по какъвто и да е начин за забавянето на производството, съдът следва да присъди обезщетение за обичайните вреди, пряка последица от неразумно забавените действия – притеснения, безпокойство, накърнено чувство за справедливост и доверие в институциите. Съдът намира за недоказано твърдението на ищцата забавянето на делото да ѝ е причинило вреди над обичайните, а именно развитие на „гинекологични, неврологични и кардиологични проблеми, нарушения в УНГ, хормонални нарушения, кръвоизливи в окото“, съобразно твърденията в исковата молба. При отчитане интензивността на негативните емоции, които ищцата е търпяла по време на висиящността на производството, установени от свидетелските показания и заключението към СПЕ, съдът приема, че сумата от 4 000 лева е онзи размер на обезщетение за обичайните вреди от забавянето на производството, който справедливо ги репарира. За разликата над тази сума до пълния предявен размер искът срещу СГС за неимуществени вреди подлежи на отхвърляне.

Както бе посочено по-горе, исковете, насочени срещу О.с. – П., С. а. с. и В. к. с., подлежат на отхвърляне, тъй като не е налице забавяне на производството пред тези съдилища. Действията на съдията-докладчик по гр. д. № 41/2019 г. по описа на ОС- Перник са извършвани своевременно – в повечето случаи в деня или в рамките на следващия работен ден от постъпване на книжа по делото, съдебните заседания са насрочвани през кратки интервали от време, включително по време на съдебната ваканция, без делото да попада в изключенията по чл. 329, ал. 3 ЗСВ. Ритмично и срочно са извършвани и действията по движение на производството пред САС и ВКС, поради което извод за допусната забава пред тези съдилища е изключен. Ето защо исковете за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 370 000 лева, както и имуществени вреди в размер на 15 804 лева, изразяващи се в индекса на ръста на потребителските цени за периода от м. януари 2015 г. до 19.07.2022 г., насочени срещу ОС – П., САС и ВКС подлежат на отхвърляне.

Искът, насочен срещу СГС, за присъждане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 15 804 лева, изразяващи се в индекса на ръста на потребителските цени за периода от м. януари 2015 г., когато ищцата депозирала исковата молба по гр. д. № 41/2019 г. по

описа на ОС - Перник, до 19.07.2022 г., когато фактически ѝ било изплатено присъденото по забавеното производство обезщетение от 12 000 лева, е неоснователен, като неоснователността на този иск следва дори само от изложените в исковата молба фактически твърдения. Ищцата твърди, че присъденото ѝ по забавеното производство обезщетение от 12 000 лева всъщност не репарирало вредите, които търпяла от нарушаване на правото ѝ на разглеждане и решаване в разумен срок на гр. д. № 1 400/2003 г. по описа на СРС, защото покупателната стойност на присъдените ѝ 12 000 лева била една към 20.01.2015 г., а към 19.07.2022 г. – много по ниска (уточнение на иска в молба от 09.05.2023 г.). Тези твърдения съставляват оплаквания срещу размера на присъденото ѝ с влязло в сила съдебно решение обезщетение за вреди от бавно правосъдие, по които оплаквания настоящият съдебен състав няма правомощия да се произнася. В обобщение, забавянето на производството по гр. д. № 41/2019 г. по описа на ОС – П. е недоказано да е причинило на ищцата имуществени вреди в размер на 15 804 лева, изразяващи се в индекса на ръста на потребителските цени за периода от м. януари 2015 г. до 19.07.2022 година, поради което този иск подлежи на отхвърляне.

При събдяване на вътрешнопроцесуалното условие за това съдът следва да разгледа предявеният в условията на евентуалност срещу СГС и ВКС иск за солидарното им осъждане да заплатят на ищцата на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата от 9 129 лева – имуществени вреди, изразяващи се в размера на законната лихва върху присъденото с решението по в. гр. д. № 552/2021 г. по описа на САС обезщетение от 12 000 лева за периода от 20.01.2015 г. до 19.07.2022 година. Уважаването на осъдителната претенция за дължима лихва за забава е предпоставено от съществуването на главно парично вземане, настъпила изискуемост и изпадането на ответниците СГС и ВКС в забава за изпълнение. С оглед релевираното от ответника СГС правопогасяващо възражение в доказателствена тежест на ищцата е да ангажира доказателства за спиране или прекъсване на течението на погасителната давност.

Безспорно е по делото, че с влизането в сила на Определение № 259/08.04.2022 г. по гр. д. № 4479/2021 г. по описа на ВКС, IV ГО, се формира сила на пресъдено нещо между ищцата и ответниците СГС и ВКС, че съществува вземането ѝ за сумата от 12 000 лева – обезщетение за неимуществени вреди от нарушаване на правото на разглеждане и решаване на гр. д. № 1400/2003 г. по описа на СРС в разумен срок. В полза на ищцата е възникнало вземане солидарно

срещу СГС и ВКС и за законната лихва върху тази сума, считано от предявяване на иска - 20.01.2015 г., до 19.07.2022 г., когато фактически е било погасено чрез плащане главното задължение. Размерът на тази сума възлиза на 9 129 лева, която съдът определи при условията на чл. 162 ГПК с помощта на компютърна програма. Ето защо искът по чл. 86, ал. 1, насочен срещу ВКС, който не е навел възражение за погасителна давност в срока по чл. 131 ГПК, е основателен в пълен размер.

Ответникът СГС е навел правопогасяващо възражение за погасяване по давност на това вземане за законна лихва. Вземанията за лихва за забава се погасяват с кратка 3-годишна погасителна давност (чл. 111, б. "в", пр. второ ЗЗД), като предявяването на иска спира течението на давността. Исковата молба, по която е образувано настоящото производство, е подадена на 12.04.2023 г., поради което погасени по давност са вземанията за лихва за забава, изтекла преди 12.04.2020 година. Ето защо СГС дължи на ищцата лихва за забава за периода от 13.04.2020 г. до 19.07.2022 г. в размер на 2 759.98 лева, като за периода от 20.01.2015 г. до 12.04.2020 г. за сумата от 6 369.02 лева искът по чл. 86, ал. 1 ЗЗД срещу СГС подлежи на отхвърляне. За сумата от 2 759.98 лева, представляваща законна лихва за периода от 13.04.2020 г. до 19.07.2022 г. върху главницата от 12 000 лева, присъдено с влязло в сила Решение № 951/09.08.2021 г. по в. гр. д. № 552/2021 г. по описа на САС обезщетение за вреди от бавно правосъдие по гр. д. № 1400/2003 г. по описа на СРС, отговорността на СГС и ВКС по този иск е солидарна.

На основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА, вр. чл. 10, ал. 2 ЗОДОВ ответникът СГС следва да заплати на адвокат Л. Б. – САК сумата от 700 лева – адвокатско възнаграждение по уважения иск по чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ, а ВКС следва да ѝ заплати възнаграждение по иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД в размер на 1 212.90 лева, определено също при условията на чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

На основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ ответниците СГС и ВКС следва да заплатят на ищцата сумата от 10 лева – държавна такса по делото.

На основание чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответниците ОС – П., САС, ВКС и СГС разноски за процесуално представителство, както следва – на ОС – П. – сумата от 300 лева (по 100 лева за всеки от исковете), на САС – сумата от 300 лева (по 100 лева за всеки от исковете), на ВКС - сумата от 200. 00 лв. (по 100 лева за всеки от отхвърлените искове), на СГС – 130.23 лева.

Така мотивиран, Софийски окръжен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА С. г. с., гр. С., бул. „В.“ № ., да заплати на Е. Д. Д., ЕГН: *****, на основание чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ сумата от 4 000 (четири хиляди) лева - обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се притеснения, безпокойство, накърнено чувство за справедливост и доверие в съдебната власт, от нарушение на правото на разглеждане и решаване на гр. д. № 41/2019 г. по описа на ОС – П., образувано по депозирана пред СГС на 20.01.2015 г. искова молба, в разумен срок, ведно със законната лихва върху главницата, считано от предявяване на иска – 12.04.2023 г. – до окончателното погасяване на дълга, като **ОТХВЪРЛЯ** този иск за разликата над сумата от 4 000 лева до пълния предявен размер от 370 000 лева.

ОТХВЪРЛЯ предявените от Е. Д. Д., ЕГН: *****, срещу О.с. – П., С. а. с. и ВКС на Р Б. искове с правно основание чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ за осъждане на ответниците да й заплатят солидарно сумата от 370 000 лева - обезщетение за неимуществени вреди от нарушение на правото на разглеждане и решаване на гр. д. № 41/2019 г. по описа на ОС – П., образувано по депозирана пред СГС на 20.01.2015 г. искова молба, в разумен срок.

ОТХВЪРЛЯ предявените от Е. Д. Д., ЕГН: *****, срещу С. г. с., О.с. – П., С. а. с. и ВКС на Р Б. искове с правно основание чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ за осъждане на ответниците да й заплатят солидарно сумата от 15 804 лева, обезщетение за имуществени вреди от нарушение на правото на разглеждане и решаване на гр. д. № 41/2019 г. по описа на ОС – П., образувано по депозирана пред СГС на 20.01.2015 г. искова молба, в разумен срок, изразяващи се в индекса на ръста на потребителските цени за периода от 20.01.2015 г. до 19.07.2022 година.

ОСЪЖДА С. г. с. и ВКС на Р Б. да заплатят солидарно на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД на Е. Д. Д., ЕГН: *****, сумата от 2 759.98 лв. (две хиляди седемстотин петдесет и девет лева и 98 ст.), представляваща законна лихва за периода от 13.04.2020 г. до 19.07.2022 г. върху главницата от 12 000 лева, представляваща присъдено с влязло в сила Решение № 951/09.08.2021 г. по в. гр. д. № 552/2021 г. по описа на САС обезщетение за вреди от бавно

правосъдие по гр. д. № 1400/2003 г. по описа на СРС, като **ОТХВЪРЛЯ** иска, насочен срещу С. г. с., за разликата над 2 759.98 лв. до пълния предявен размер от 9 129 лева и за периода от 20.01.2015 г. до 12.04.2020 г. като погасен по давност.

ОСЪЖДА В. к. с. на Р. Б. да заплати на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД на Е. Д. Д., ЕГН: *****, сумата от 6 369.02 лв. (шест хиляди триста шестдесет и девет лева и 02 ст.), представляваща законна лихва за периода от 20.01.2015 г. до 12.04.2020 г. върху главницата от 12 000 лева, представляваща присъдено с влязло в сила Решение № 951/09.08.2021 г. по в. гр. д. № 552/2021 г. по описа на САС обезщетение за вреди от бавно правосъдие по гр. д. № 1400/2003 г. по описа на СРС.

ОСЪЖДА С. г. с. да заплати на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА, вр. чл. 10, ал. 2 ЗОДОВ на адвокат Л. Б. – САК сумата от 700 (седемстотин) лева – адвокатско възнаграждение по уважения иск по чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ.

ОСЪЖДА В. к. с. на Р. Б. да заплати на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА, вр. чл. 10, ал. 2 ЗОДОВ на адвокат Л. Б. – САК адвокатско възнаграждение по иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД в размер на 1 212.90 лева (хиляда двеста и дванадесет лева и 90 ст.).

ОСЪЖДА на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ С. г. с. и В. к. с. на Р. Б. да заплатят на ищцата Е. Д. Д., ЕГН: *****, сумата от 10 (десет) лева – държавна такса по делото.

ОСЪЖДА на основание чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ ищцата Е. Д. Д., ЕГН: *****, да заплати на ответниците ОС – П., САС, ВКС и СГС разноски за процесуално представителство, както следва – на О.с. – П. – сумата от 300 (триста) лева, на С. а. с. – сумата от 300 (триста) лева, на В. к. с. на Р. Б. – сумата от 200. 00 лв. (двеста лева), а на С. г. с. – 130.23 лева (сто и тридесет лева и 23 ст.).

Решението е постановено при участието на прокурор от Софийска окръжна прокуратура.

Решението подлежи на обжалване пред С. а. с. в 2-седмичен срок от съобщаването му на страните с препис.

Съдия при Софийски окръжен съд: _____